

deea grandonii și orgoliului imperiului e realizată astfel: într-un spațiu imens, scaldat în reflexele unei lumini purpurii, o statuie uriașă a lui August, plasată pe un eșafodaj central, domină și strivește totul în jur; lateral, de o parte și alta, se întrezăresc prin transparența estompată a tuluiilor, ca niște umbre apăsătoare, zeitățile Romei, de aceleași gigantice dimensiuni. Plasindu-l în scenă pe Octavian a picioarele proprii sale statui, prin raporturile contrastante care se stabilesc instantaneu între cezarul-statui și cezarul-om, se dezvăluie dintr-o dată, plastic, situația cuprinsă în text, a unui August bătrîn, șovăitor, copleșit sub povara de a fi „împărat și zeu”.

În schimb, nu putem fi de acord cu unele alunecări ale regiei spre un grandios operistic, pe muchia de cuțit a grotescului, în scena apariției, corale, a complotiștilor (actul I, unde se frizează de-a

dreptul ridicolul) și a invocației — corala și ea — către Zamolxis, în actul V. O mai judicioasă măsurare a timpului scenic ar fi evitat și lungimile din final, unde se cereau tăieturi în text, care — neoperare — au apărut acuzate în spectacol. Muzica, redusă la câteva instrumente, fără prezențe excesive, s-a integrat viziunii ansamblului.

Nu putem încheia aceste notații fără a nu sublinia distanța străbătută de teatrul din Constanța de la nivelul spectacolelor prezentate în competițiile teatrale din ultimii doi ani (*Torpilelor roșu și Inelele de cositor*) și nivelul — atit al realizării, cit și cel de probleme — mărturisit prin *Ovidius*. Efortul depus aici, ca și aspirațiile formulate cu o lucidă claritate, constituie un câștig pe care-l așteptăm fructificat în spectacolele viitoare.

Crin Teodorescu

Prin urmare: „așa cum e în viață”

Teatrul „C. I. Nottara”: Seara răspunsurilor de Sidonia Drăgușanu

Nu se pot pune, totuși, chiar toate piesele pe care le-am văzut în acest început de stagiune pe același plan. Aproape toate sînt caracterizate, cum spunea un coleg al meu, printr-o „viziune minoră”. Da, este adevărat. Dar în cadrul acestor piesulele care descoperă fațetele unui orizont îngust, există nuanțe diferite, tonuri diferite, spirite ca putere de pătrundere diferite și, în sfîrșit, talente diferite. (Unele dintre piesele pe care le-am văzut în toamna aceasta nu te lasă de fapt să bănuiești nici o scintile de talent. Dar cronicarii discută întotdeauna dacă intriga e verosimilă, conflictul — destul de ascuțit, personajele bine „conturate”. Nimeni nu discută niciodată despre talent, deși, realitatea mi-e martoră, multe lucrări ar merita mențiunea: „Este justă, este perfectă. Îi lipsește un singur lucru: talentul.”)

Trebuie, deci, să se discute ultima recoltă a dramaturgiei noastre nu numai după trăsăturile ei comune. Piesa Sidoniei Drăgușanu mi se pare că se distanțează oarecum de ceea ce am văzut pînă acum. Prin ce calități? În primul rînd, prin faptul că este o piesă scrisă bine.

Bine din punct de vedere gramatical, bine din punct de vedere stilistic, bine din punctul de vedere al replicii, care este sprintenă, promptă și nu rareori spirituală. Sidonia Drăgușanu are de altminteri un fel de vocație a cozierii, adică are o limbuție plăcută, colorată și feminină, care topește ghețarii, intimidează pe solemni, descumpănește pe snobi și obligă să fii deschis, pentru că pe asemenea ton nu se pot spune niciodată minciuni. Care este tonul scriitoarei? Este un ton direct, familiar, aproape intim. Sub lumina reflectoarelor, eroii săi vorbesc ca doi locatari de la etajul opt, care stau seara la fereastră și privesc luna. Eroii vorbesc, deci, cu un glas coborît, cu vorbe de fiecare zi, dar cînd sînt romanțioși (căci uneori și personajele Sidoniei Drăgușanu sînt romanțioase), sînt romanțioși nu așa cum se face pe scenă, ci așa cum fac uneori pămînteni cînd vor să semene cu eroul unei cărți sau să-și dea aere de poeți. Îmi place replica vioaie, plină de intuiții, cu umor dar și cu o secretă nostalgie a *Serii răspunsurilor*. Dar, mai ales, îmi place tonul sincer al piesei. Este o plăcere să vezi pe scenă oameni care

Tatiana Iekel (Dana), Corina Constantinescu (Irina), Eugenia Bădulescu (Senta)

nu vorbesc ca articolele de fond sau ca mica publicitate din ziare.

De altfel, se pare că ambiția cea mai importantă a autoarei este de a pune totul sub semnul: „așa este în viață”. Din cauza aceasta, personajele sale nu au suferit stilizarea aceea respingătoare care transformă „negativii” în demoni și „pozitivii” în serafimi. De aceea, întâlnim în piesă oameni fără vlagă, care nu numai că nu se împuşcă, dar găsesc puterea să sperie în fericire; de aceea, întâlnim în piesă oameni „tari” care se îndoiesc și intră în impas. De aceea, probabil și conflictul acestei piese este atât de puțin senzațional: o tinărie actriță devine obiectul unor clevetiri, urite ca toate clevetirile. Fata este deznădăduită și cel care sare în apărarea ei este gata să lovească, în furiă indignării, un om nevinovat.

Conflictul este însă nu numai nesenzațional, dar poate și cam palid, poate și cam prea firav pentru a suporta construcția unei piese cu atâtea caractere și de asemenea amploare. Dar autoarea a vrut

să pună totul sub semnul: „așa este în viață”. De aici vin toate inușirile piesei. Și dacă este să vorbim de cusururi, ele vin tot de aici. Avind oroare de exagerări, de artificial, autoarea a prins totul ca într-un instantaneu. Povestea personajelor sale este simplă. Drama eroilor săi este voit banală și dacă stai să te gindești bine, nu este vorba de nici o dramă: o fată a fost improșcată cu noroi, a plins și pină la urmă adevărul a ieșit la lumină; o femeie a iubit un bărbat care a părăsit-o, a crezut o clipă că viața nu mai are să-i dea nimic, dar a început să lucreze, s-a îndrăgostit din nou și soarele a apărut pe cer; un bărbat cu o atitudine mereu șovăielnică a trecut pe lângă o fată frumoasă, nu a întors capul după ea, în căsnicia lui s-a simțit totuși o clipă un gol și pe urmă golul a trecut; o soție puternică, un caracter tare începe să cunoască vag insuccesul, dar are puterea să treacă prin eșec cu capul sus... Totul vine și dispăre ca o boare, ca o stare de o clipă, ca o atingere de aripă, ca o ameteală. Mișcările sufletești sînt ușoare, cauzele lor sînt neînsemnate. Nici unul din personaje nu trăiește un sentiment într-adevăr profund. Nici unul din personaje nu se află la marea răscruce. De aceea, răspunsurile pe care trebuie să le dea în seara aceea memorabilă nu sînt răspunsuri cardinale, ci provizorii. Provizorii, adică, pină la următoarea piesă care va fi construită — am tot dreptul să sper acest lucru — pe un pivot dramatic mai puternic, mai adînc.

E bine că Teatrul „Nottara” a făcut să coincidă debutul în dramă al Sidoniei Drăgușanu cu debutul în regie al unui tînăr mult mai puțin senin decît dramaturgul, mult mai întortochiat, dar și el talentat: Ghebal Georgescu. Natura complicată a regizorului a priit spectacolului. Dată pe mina unui om superficial, piesa s-ar fi transformat într-un pretext dramatic poate spumos, dar pină la urmă îngrozitor, insuportabil de facil. Ghebal Georgescu s-a ferit să pună în centrul spectacolului intriga mondenă, și foarte bine a făcut. Scandalul provincial l-a interesat pe regizor în măsura în care l-a dezvăluit psihologiei. Bravo pentru tînărul regizor! Augurii i se arată favorabili.

Spectacolul este destul de bine interpretat. Tatiana Iekel Moldoveanu este ingenuă fără afectare, luminoasă fără insistențele actrițelor care au o vocație a rolurilor de eroină pozitivă. Aurel Cioreanu, cu gesturile sale prefăcut stângace, cu moțul pe frunte, este simpatic și cu fiecare rol mai promițător. Ca întotdeauna, Eugenia Bădulescu aduce pe scenă o femeie cu obrazul alb și ochi adinci, cu gesturi oboșite, o sentimentală cuprinsă de lasitudine. De data aceasta însă, rolul nu cere decît așa ceva și nu avem decît să o felicităm pe actriță că este perfect în rol. Ceea ce — din pă-

cate — nu putem să spunem deloc despre Ludovic Antal.

În restul distribuției, Puica Stănescu a dat o Marcelă vorbărează și gurmandă, cu limbaj verde și cu apucături de vechi actriță de provincie. Interpretarea joacă însă prea mult, se agită prea mult, spintecă prea mult aerul cu brațele.

Corina Constantinescu, în schimb, pe care o prețuim, a adoptat pentru spectacolul acesta gesturi incremenite de statuie. zimbete de sfînx și o conștiință exagerată a faptului că ea este eroul pozitiv, cel mai pozitiv erou al piesei.

Ecaterina OPROIU

Evocarea lui 1821

Teatrul Național din Craiova: Tudor din Vladimiri de Mihnea Gheorghiu

În anii maturizării sale literare, Mihnea Gheorghiu ne-a dat un valoros volum de versuri închinat lui Tudor și vremii sale, ne-a dat mai de mult un scenariu radiofonic și acum o evocare dramatică despre eroul din Vladimiri. Această preocupare a autorului pentru figura lui Tudor nu este desigur străină de propria-i obîrșie oltenească, de faptul că s-a născut și a trăit în vecinătatea imediată a locurilor pe unde a trăit și a luptat legendarul sluger. Dar semnificația ei în ansamblul operei scriitorului mi se pare mult mai profundă decît o simplă apropiere autobiografică. Cîntînd pe Tudor, Mihnea Gheorghiu cîntă în fapt împlinirea visului care l-a purtat pe Vladimirescu în fruntea oastei sale de țărani și țigoveți. Poetul, ca și dramaturgul, se lasă impresionat de avîntata gîndire politică și filozofică a eroului său, de verbul lui înflăcărat, de curajul și întransigența sa, de acea granitică probitate morală a conducătorului de răzmeriță, pentru care obiectivele luptei sînt clare. De aceea l-a și conceput autorul pe Tudor la un mod statuar, sculptural. De la prima și pînă la ultima apariție în scenă, Vladimirescu este dominant, un ghem de gîndire și acțiune în plină desfășurare.

Tînărul actor craiovean Gheorghe Cozorici a răspuns din plin intențiilor autorului. Ajutat de o admirabilă prestație scenică și de un fericit timbru al voci,

el a dat lui Tudor acea intrupare, în gest, mimică și mișcare, care-l plasau în legendă și îl mențineau la tensiunea eroică pe care i-o imprima textul. Cozorici este, fără îndoială, unul dintre actorii foarte dotați din tînăra generație și unul dintre fruntașii grupului de tînere talente care joacă azi pe scena craioveană. Toțiși, a primi la vîrsta de nici 25 de ani un astfel de rol este îndrăzneț și curajos și observațiile critice nu vor de aceea să întunece cu nimic valoarea în general a interpretării. Trebuie totuși spus actorului ca și regizorilor Radu Penciulescu și Dinu Cernescu că s-au închinat peste măsură textului și nu au contribuit prea mult la o mai artistică reliefare a lui Tudor prin mijloace scenice. Mă explic. În dorința de a da eroului său acel relief legendar, memorabil, Mihnea Gheorghiu îi împrumută mai întotdeauna o replică „eroică”, „declamatorie”, ruptă — nu numai la figurat, ci pare-se chiar la propriu — din proclamațiile și scrisorile slugerului. Intenția autorului — garanția autenticității — este fără îndoială interesantă; dar din punct de vedere teatral, nu lipsită de pericole, cum ar fi de pildă acela al unei oarecări monotonii (chiar dacă la scară „eroică”) prin repetare. Se face simțită mai cu seamă în lucrarea lui Mihnea Gheorghiu — în versiunea ascultată la premieră — o anumită lipsă a acelei „inventivități drama-